

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/2003 vp

Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian välillä tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 2003 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian välillä tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön

alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 101/2003 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana

- yksikön päällikkö Juhani Väänänen, ulkoasiainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Luxemburgissa huhtikuussa 2001 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian välillä tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen sopimuspuolten välisten poliittisten ja taloudellisten suhteiden kehittämiseksi sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla alueilla.

Vakautus- ja assosiaatiosopimus kattaa vaapaakaupan ohella poliittisen vuoropuhelun entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian ja Euroopan unionin välillä. Se sisältää myös määräyksiä muun muassa alueellisen yhteistyön lisäämisestä, työvoiman liikkuvuudesta, yritysten perustamisesta, palvelujen kaupasta, maksuista

ja pääomista sekä oikeus- ja sisäasioiden yhteistyöstä.

Tavoitteena on parantaa asteittain entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian liittymisvalmiuksia Euroopan unioniin. Sopimuksen johdannossa sopimuspuolet tunnustavat entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian aseman mahdollisena Euroopan unionin jäsenehdokkaana Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaisesti sillä edellytyksellä, että se täyttää kesäkuussa 1993 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston vahvistamat arviointiperusteet ja panee onnistuneesti täytäntöön tämän sopimuksen ja erityisesti sen alueellista yhteistyötä koskevat määräykset.

Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimus tulee voimaan, kun kaikki sopimuspuolet ovat sen hyväksyneet

omien menettelyjensä mukaisesti. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus tulee voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Euroopan unionin vakautus- ja assosiaatioprosessilla pyritään tukemaan ja avustamaan Albaniaa, Bosnia ja Hertsegovinaa, Makedoniaa, Serbia ja Montenegroa sekä Kroatiaa demokration, oikeusvaltion ja talouden kehittämisessä. Sopimukset kattavat vapaakaupan ohella poliittisen vuoropuhelun sekä määräyksiä muun muassa alueellisen yhteistyön lisäämisestä, työvoiman liikkuvuudesta, yritysten perustamisesta, palvelujen kaupasta, maksuista ja pääomista sekä oikeus- ja sisäasioiden yhteistyöstä. Makedonia allekirjoitti ensimmäisenä alueen valtioista Euroopan unionin kanssa vakautus- ja assosiaatiosopimuksen huhtikuussa 2001. Valiokunta antoi tukensa tämän sopimuksen tekemiselle lokakuussa 1999 lausunnossaan UaVL 12/1999 vp.

Valiokunta pitää tärkeänä, että sopimuksen perustana on osapuolten sitoutuminen poliittisten ja taloudellisten vapauksien lisäämiseen sekä niiden sitoutuminen ihmisoikeuksien, myös kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien, ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen sekä vapaisiin ja oikeudenmukaisiin vaaleihin ja monipuoluejärjestelmään nojautuvien demokraattisten periaatteiden noudattamiseen.

Suomen kauppa Makedonian kanssa on ollut vähäistä, vuonna 2002 vienti oli 5 miljoonaa euroa ja tuonti 0,7 miljoonaa euroa. Suomen ja

Makedonian välillä tehty sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskeva sopimus tuli voimaan maaliskuussa 2002.

Makedonian poliittinen tilanne on suhteellisen vakiintunut, mutta maan turvallisuustilanne on yhä varsin herkkä. Euroopan unionin ensimmäinen sotilaallinen kriisinhallintaoperaatio (Concordia) päättyy 15. joulukuuta ja samoihin aikoihin alkaa EU:n poliisioperaatio (Proxima).

Vakautus- ja assosiaatiosopimus luo puitteet unionin ja Makedonian väliselle vuoropuhelulle, mikä mahdollistaa tiiviiden poliittisten ja taloudellisten suhteiden kehittämisen. Valiokunta korosti edellä mainitussa lausunnossaan (UaVL 12/1999 vp), että Makedoniaa ja muita alueen maita tulee kannustaa lisäämään ja tiivistämään keskinäistä alueellista yhteistyötään. Valiokunta katsoo, että sopimuksella tulee jatkossa aktiivisesti pyrkiä alueellisen yhteistyön ja vakauden lisäämiseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Luxemburgissa 9 päivänä huhtikuuta 2001 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian välillä tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen niiltä osin kuin sopimus kuuluu Suomen toimivaltaan ja

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Liisa Jaakonsaari /sd	Suvi Lindén /kok
vpj.	Mari Kiviniemi /kesk	Petri Neittaanmäki /kesk
jäs.	Ulla Anttila /vihr	Kalevi Olin /sd
	Jouni Backman /sd	Maija Perho /kok
	Anneli Jäätteenmäki /kesk	Suvi-Anne Siimes /vas
	Antero Kekkonen /sd	Hannu Takkula /kesk
	Kimmo Kiljunen /sd	Jari Vilén /kok
	Eero Lankia /kesk	Ben Zyskowicz /kok.
	Henrik Lax /r	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Raili Lahnalampi.